TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2016. gada 21. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Vide — Direktīva 92/43/EEK — Dabisko dzīvotņu aizsardzība — Īpaši aizsargājamas teritorijas — Natura 2000 teritorija "Šeldas un Durmes estuārs no Nīderlandes robežas līdz Gentei" — Ostas teritorijas attīstība — Plāna vai projekta ietekmes uz aizsargājamu teritoriju izvērtējums — Negatīvas ietekmes rašanās — Iznīcinātajai daļai līdzvērtīga veida areāla iepriekšēja izveide, kas tomēr vēl nav pabeigta — Pabeigšana pēc novērtējuma veikšanas — 6. panta 3. un 4. punkts

Apvienotās lietas C-387/15 un C-388/15

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Valsts padome, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 13. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 17. jūlijā, tiesvedībās

***Hilde Orleans* ,**

***Rudi Van Buel* ,**

Marina Apers (C-387/15)

un

***Denis Malcorps* ,**

***Myriam Rijssens* ,**

Guido Van De Walle (C-388/15)

pret

***Vlaams Gewest* ,**

piedaloties

***Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen* .**

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Toadere [*C. Toader*] (referente), tiesneši A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *H. Orleans*, *R. Van Buel*, *M. Apers*, *D. Malcorps*, *M. Rijssens* un *G. Van De Walle* vārdā – *I. Rogiers*, *advocaat*,

— *Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen* vārdā – *S. Vernaillen* un *J. Geens*, *advocaten*,

— Beļģijas valdības vārdā – *L. Van den Broeck* un *S. Vanrie*, pārstāvji, kuriem palīdz *V. Tollenaere*, *advocaat*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *E. Manhaeve* un *C. Hermes*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.; turpmāk tekstā – "Dzīvotņu direktīva") 6. panta 3. un 4. punktu.

2 Šie lūgumi ir iesniegti tiesvedībās starp, pirmkārt, *Hilde Orleans*, *Rudi Van Buel* un *Marina Apers*, kā arī, otrkārt, *Denis Malcorps*, *Myriam Rijssens* un *Guido Van De Walle* un *Vlaams Gewest* (Flandrijas reģions, Beļģija) par lēmumu, ar kuriem tiek noteikts reģiona teritoriālās attīstības īstenošanas plāns "Antverpenes jūras ostas teritorijas robežas noteikšana – Ostas kreisā krasta attīstība" (turpmāk tekstā – "RTAĪP"), spēkā esamības apstrīdēšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Dzīvotņu direktīvas pirmajā un trešajā apsvērumā ir paredzēts:

"[..] vides kvalitātes saglabāšana, aizsardzība un uzlabošana, kas iekļauj dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras aizsardzību, ir vispārīgs Kopienas pamatmērķis, kā norādīts [LESD 191. pantā].

[..]

[..] šīs direktīvas galvenais mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ņemot vērā ekonomiskās, sociālās, kultūras un reģionālās prasības, šī direktīva palīdz sasniegt vispārīgo mērķi par noturīgu attīstību; [..] lai saglabātu šādu bioloģisko daudzveidību, dažos gadījumos var būt vajadzīga cilvēka darbība vai tās veicināšana."

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

[..]

e) *dabiskas dzīvotnes aizsardzības statuss* ir uz dabisku dzīvotni un tai raksturīgajām sugām iedarbojošos ietekmju kopums, kas ilgtermiņā var ietekmēt šīs dzīvotnes dabisko izplatību, struktūru un funkcijas, kā arī tai raksturīgo sugu ilglaicīgas izdzīvošanas iespējas 2. pantā minētajā teritorijā.

Dabiskas dzīvotnes aizsardzības statusu uzskata par labvēlīgu, ja:

— tās dabiskās izplatības areāls un teritorijas, ko tā aizņem šā areāla robežās, ir stabilas vai paplašinās

un

— pastāv un, iespējams, ka arī tuvākajā laikā pastāvēs dzīvotnei raksturīgā struktūra un funkcijas, kas vajadzīgas tās ilglaicīgai uzturēšanai

[..]

k) *Kopienā nozīmīga teritorija* ir teritorija, kas attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos būtiski sekmē I pielikumā minētā dabiskās dzīvotnes veida vai II pielikumā minēto sugu labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu un var arī būtiski veicināt 3. pantā minētā *Natura 2000* tīkla vienotību, un/vai būtiski sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos.

[..]

l) *īpaši aizsargājama dabas teritorija* ir Kopienā nozīmīga teritorija, ko dalībvalstis nosaka ar normatīvu vai administratīvu aktu un/vai līgumu un kur piemēro vajadzīgos aizsardzības pasākumus, lai saglabātu vai atjaunotu labvēlīgu aizsardzības statusu tām dabiskajām dzīvotnēm un/vai sugu populācijai, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir noteikta;

[..]."

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 2. pantu:

"1. Šīs direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas faunu un floru Eiropā esošajā dalībvalstu teritorijā, uz kuru attiecas Līgums.

2. Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu vai atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir Kopienā nozīmīgas.

3. Veicot pasākumus saskaņā ar šo direktīvu, ņem vērā ekonomiskās, sociālās un kultūras prasības, kā arī reģionālās un vietējās īpatnības."

6 Šīs pašas direktīvas 3. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šo tīklu, ko veido I pielikumā uzskaitīto dabisko dzīvotņu veidu un II pielikumā uzskaitīto sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

[..]"

7 Dzīvotņu direktīvas 6. pantā ir noteikts:

"1. Attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dalībvalstis nosaka vajadzīgos aizsardzības pasākumus, attiecīgā gadījumā tajos iekļaujot atbilstīgus apsaimniekošanas plānus, kas izstrādāti īpaši šīm teritorijām vai iekļauti citos attīstības plānos, kā arī atbilstīgus normatīvus, administratīvus vai līgumiskus pasākumus, kuri atbilst šajās teritorijās sastopamo I pielikuma dabisko dzīvotņu veidu un II pielikuma sugu ekoloģiskajām prasībām.

2. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju, un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

4. Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem.

Ja attiecīgajā teritorijā sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm."

Beļģijas tiesības

8 1997. gada 21. oktobra *decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu* (Dekrēts par dabas aizsardzību un dabisko vidi, *Belgisch Staatsblad*, 1998. gada 10. janvāris, 599. lpp.) 30. panta 2. punktā "īpaši aizsargājamas dabas teritorijas viengabalainības būtisks apdraudējums" ir definēts šādi:

"apdraudējums, kas izraisa izmērāmas un pierādāmas sekas attiecībā uz īpaši aizsargājamas dabas teritorijas viengabalainību, jo pastāv izmērāmas un pierādāmas sekas attiecībā uz sugas (vai sugu) vai dzīvotnes (dzīvotņu), kuru dēļ īpaši aizsargājama dabas teritorija ir noteikta, aizsardzības statusu vai šī dekrēta III pielikumā minētās(-o) sugas(-u) aizsardzības statusu, ciktāl šis apdraudējums īstenojas attiecīgajā īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā".

9 Šī dekrēta 38. panta 2. punktā "īpaši aizsargājamas dabas teritorijas viengabalainība" ir aprakstīta kā:

"biotisku un abiotisku elementu kopums, ieskaitot to teritoriālās un ekoloģiskās iezīmes un procesus, kas ir vajadzīgi, lai aizsargātu:

a) dabiskās dzīvotnes un sugu dzīvotnes, kuru dēļ attiecīgā īpaši aizsargājamā dabas teritorija ir noteikta, un

b) III pielikumā norādītās sugas".

10 Minētā dekrēta 36.b pantā ir noteikts:

"1. Valsts pārvaldes iestāde savas kompetences ietvaros īpaši aizsargājamajās teritorijās un neatkarīgi no attiecīgās teritorijas izmantošanas mērķa nosaka vajadzīgos aizsardzības pasākumus, kuriem ir vienmēr jāatbilst dzīvotņu veidu, kas ir norādīti šī dekrēta I pielikumā, un sugu, kuras norādītas šī dekrēta II, III un IV pielikumā, kā arī šī dekrēta IV pielikumā nenorādīto, bet Flandrijas reģiona teritorijā regulāri sastopamo gājputnu ekoloģiskajām prasībām. Flandrijas valdība var izdot noteikumus attiecībā uz vajadzīgajiem aizsardzības pasākumiem un ekoloģiskajām prasībām, kā arī aizsardzības mērķu noteikšanas procedūru.

[..]

3. Attiecībā uz darbību, kuras veikšanai ir vajadzīga atļauja vai plāns, vai programma, kas atsevišķi vai kopā ar vienu vai vairākām esošām vai plānotām darbībām, plāniem vai programmām var radīt būtisku īpaši aizsargājamās dabas teritorijas viengabalainības apdraudējumu, tiek veikts būtiskas ietekmes uz īpaši aizsargājamu dabas teritoriju atbilstošs novērtējums.

[..]

Darbības veicējs ir atbildīgs par atbilstoša novērtējuma esamību.

[..]

4. Iestāde, kura pieņem lēmumu par pieteikumu atļaujas izsniegšanai, plānu vai programmu, var izsniegt atļauju vai apstiprināt plānu vai programmu tikai tad, ja plāns vai programma vai darbības izpilde nerada būtisku attiecīgās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas viengabalainības apdraudējumu. Kompetentā iestāde, paredzot nosacījumus, vienmēr rūpējas par to, lai nevarētu rasties būtisks īpaši aizsargājamās dabas teritorijas viengabalainības apdraudējums.

5. Atkāpjoties no 4. punkta noteikumiem, darbība, kuras veikšanai ir vajadzīga atļauja vai plāns, vai programma, kas atsevišķi vai kopā ar vienu vai vairākām esošām vai plānotām darbībām, plāniem vai programmām var radīt būtisku īpaši aizsargājamās dabas teritorijas viengabalainības apdraudējumu, var tikt atļauta vai apstiprināta tikai tad, ja:

a) ir noskaidrots, ka nav alternatīvu, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas viengabalainībai mazāk kaitējošu risinājumu,

b) pamatojoties uz sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, ieskaitot sociāla un ekonomiska rakstura intereses. Ja attiecīgā īpaši aizsargājamā dabas teritorija vai tās daļa ir teritorija, kurā ir sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai pēc Komisijas atzinuma citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.

Iepriekšējā daļā paredzētā atkāpe turklāt var tikt piemērota tikai tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

1° ir veikti vai tiek veikti vajadzīgie kompensācijas pasākumi un vajadzīgie aktīvie aizsardzības pasākumi ar mērķi nodrošināt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un teritoriju kopējo vienotību;

2° ir veikti tāda veida kompensācijas pasākumi, ka principā tiek aktīvi veidota vismaz salīdzināmas platības līdzvērtīga dzīvotne vai tās dabiskā vide.

Flandrijas valdība var noteikt kārtību, saskaņā ar kuru ir jāveic darbības ietekmes uz dzīvotnēm, sugas dzīvotnēm un sugu vai sugām, kuru dēļ ir noteikta īpaši aizsargājama dabas teritorija, atbilstošs novērtējums, lai pārbaudītu mazāk kaitējošus alternatīvus risinājumus un risinājumus kompensācijas pasākumu jomā.

Flandrijas valdība novērtē sevišķi svarīgu sabiedrības interešu, ieskaitot sociāla vai ekonomiska rakstura intereses, pastāvēšanu.

Katrā lēmumā, kas pieņemts, īstenojot šajā pantā paredzēto procedūru, tiek norādīts pamatojums."

Pamatlietas un prejudiciālais jautājums

11 Pamatlietas attiecas uz RTAĪP, kurā ir paredzēta Antverpenes (Beļģija) ostas lielas daļas attīstība Šeldas [*Escaut*] kreisajā krastā.

12 Šis projekts ietekmē *Natura 2000* teritoriju ar nosaukumu "Šeldas un Durmes [*Durme*] estuārs no Nīderlandes robežas līdz Gentei" (turpmāk tekstā – "attiecīgā *Natura 2000* teritorija"), kas ir noteikta par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, it īpaši dzīvotnes veida "estuārs" dēļ.

13 Ar 2012. gada 27. aprīļa lēmumu Flandrijas valdība provizoriski pieņēma RTAĪP projektu, kas tika galīgi noteikts ar 2013. gada 30. aprīļa lēmumu. Prasība par pēdējā minētā apturēšanu un atcelšanu tika celta *Raad van State* (Valsts padome, Beļģija). Ar 2013. gada 3. decembra spriedumu šī tiesa nolēma daļēji apturēt minētā lēmuma izpildi, it īpaši, ciktāl tas attiecas uz Beverenes [*Beveren*] (Beļģija) pašvaldību.

14 Pēc daļējās apturēšanas Flandrijas valdība 2014. gada 24. oktobrī pieņēma lēmuma grozījumus, ar kuriem 2013. gada 30. aprīļa lēmums tika grozīts, atceļot un aizstājot tiesību normas, kuru izpilde bija tikusi apturēta. 2014. gada 24. oktobra lēmums tika publicēts *Belgisch Staatsblad* 2014. gada 28. novembrī.

15 No lēmumiem par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka RTAĪP, uz kuru attiecas 2012. gada 27. aprīļa un 2014. gada 24. oktobra lēmumi, var būtiski ietekmēt attiecīgo *Natura 2000* teritoriju, jo paredzētie būvdarbi izraisīs tādu areālu iznīcināšanu, kuri pieder pie dažiem no šajā teritorijā sastopamajiem dzīvotņu veidiem.

16 Konkrēti, Beverenes pašvaldības daļu Dūli [*Doel*], kurā dzīvo prasītāji pamatlietā, un apkārtējos polderus ir paredzēts iznīcināt, lai atbrīvotu vietu "Sāftinges [*Saefthinge*] zonai", pie kā pieder Sāftinges ostas baseins, kā arī plūdmaiņu baseins.

17 Prasības par tiesību akta izpildes apturēšanu un atcelšanu tika celtas *Raad van State* (Valsts padome), kura lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu pirmo no tām noraidīja un kurai šobrīd ir jālemj par 2013. gada 30. aprīļa un 2014. gada 24. oktobra lēmumu spēkā esamību.

18 Iesniedzējtiesa precizē, ka *Raad van State* (Valsts padome) likumdošanas nodaļa savā atzinumā par 2014. gada 24. oktobra lēmuma projektu pauda šaubas par RTAĪP saderību ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta valsts transponēšanas pasākumiem atbilstoši Tiesas sniegtajai šī panta interpretācijai, it īpaši tās 2014. gada 15. maija spriedumā *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330).

19 Tomēr Flandrijas valdība šīs šaubas uzskatīja par nepamatotām. Proti, apstākļos, kas bija pamatā 2014. gada 15. maija sprieduma *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330) pasludināšanai, jauno dabiskās dzīvotnes areālu bija paredzēts izveidot tikai pēc apdraudējuma radīšanas attiecībā uz esošo areālu. Tas, kā norāda šī valdība, ir iemesls, kāpēc tā brīdī, kad tika pieņemts lēmums attiecībā uz projektu, nebija pārliecināta, ka minētais projekts neradīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas viengabalainības apdraudējumu.

20 Šajā gadījumā, kā norāda šī valdība, šajā RTAĪP ir noteikts, pirmkārt, ka skarto teritoriju attīstība kļūs iespējama tikai pēc dzīvotņu un sugu dzīvotņu ilgtspējīgas izveides dabas pamatnes teritorijās. Otrkārt, minētajai valdībai ar lēmumu būs jākonstatē, ka pēc Dabas un mežu aģentūras [*Agence de la nature et des forêts*] iepriekšēja atzinuma saņemšanas tiek veikta dabisko teritoriju ilgtspējīga un efektīva iekārtošana, un šim lēmumam būs jābūt iekļautam arī pieteikumā būvatļaujas saņemšanai attiecīgās teritorijas izmantošanas mērķa īstenošanai.

21 Tādējādi, kā norāda šī pati valdība, brīdī, kad kļūs iespējams esošā areāla apdraudējums, dabas pamatnes teritorijas jau veidos attiecīgās *Natura 2000* teritorija viengabalainību. RTAĪP paredzētā dabas pamatnes teritoriju izmantošana tādējādi esot nevis kompensācijas pasākums, bet gan aizsardzības pasākums Dzīvotņu direktīvas 6. panta 1. punkta izpratnē.

22 Prasītāji pamatlietā savas prasības atcelt tiesību aktu pamatošanai norāda, ka plāns vai projekts var tikt apstiprināts tikai, ciktāl, veicot atbilstošu novērtējumu, ir atklājies, ka ar šo plānu vai šo projektu netiek apdraudēta attiecīgās teritorijas viengabalainība. Šajā ziņā pārbaudīts esot ticis nevis esošais dabas stāvoklis, bet stāvoklis, ko izraisīs pirmie pasākumi. Tomēr, kā viņi norāda, it īpaši no 2014. gada 15. maija sprieduma *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330) izriet, ka tā sauktās "izturīgās" dabas pamatnes teritorijas attīstība vismaz daļēji ir jāuzskata par kompensācijas pasākumu, kas, veicot atbilstošo novērtējumu, nedrīkst tikt ņemts vērā.

23 Pakārtoti gadījumā, ja "izturīgās" dabas pamatnes teritorijas attīstība nebūtu kompensācijas pasākums, bet tā sauktā autonomā dabas attīstība, šie paši prasītāji, joprojām pamatojoties uz 2014. gada 15. maija sprieduma *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330) motīvu daļu, uzskata, ka šī teritorija nedrīkst tikt ņemta vērā.

24 Turklāt, kā viņi norāda, izmantotā metode, kad pēc RTAĪP apstiprināšanas tiek izveidotas jaunas dabas teritorijas, kurām būs jāatbilst attiecīgās *Natura 2000* teritorijas iezīmēm, esot pretrunā Tiesas judikatūrai attiecībā uz Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, kurā ir iekļauts piesardzības princips. Kompetentajām valsts iestādēm līdz ar to esot jāatsakās apstiprināt paredzēto plānu vai projektu, ja tās vēl nav guvušas pārliecību, ka ar to netiks apdraudēta attiecīgās teritorijas viengabalainība.

25 Atbildot uz prasītāju pamatlietā argumentiem, Flandrijas reģiona valdība pauž uzskatu, ka viņi kļūdās, atsaucoties uz principu, ka RTAĪP apdraud minētās teritorijas viengabalainību. Proti, Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts attiecoties tikai uz būtiskiem apdraudējumiem.

26 Turklāt Flandrijas reģiona valdība uzsver, ka attiecīgo teritoriju statuss ir nelabvēlīgs, tādējādi to aizsardzība neesot apsverams variants, un ka atjaunošana esot nepieciešamība. Šajā lietā tā sauktā izturīgā dabas pamatnes teritorija tiktu izveidota vispirms, pirms ostas attīstības turpināšanas. Līdz ar to situācija, uz kuru attiecas pamatlieta, neesot pielīdzināma situācijai, kas bija pamatā 2014. gada 15. maija sprieduma *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330) pasludināšanai, jo lietā, kurā tika taisīts minētais spriedums, esošā aizsargātās dzīvotnes areāla apdraudējums ir īstenojies, lai gan iepriekš nav bijis izveidots tāda paša veida areāls.

27 *Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen* (Antverpenes ostas pārvalde, Beļģija), persona, kas iestājusies pamatlietā, arī uzsver apstākli, ka ar RTAĪP netiek piemērota nekāda ietekmes mazināšanas vai kompensācijas metode, bet gan ka tajā ir ietverti aizsardzības pasākumi. Tā precizē, ka ar RTAĪP ir paredzēts izveidot dabas teritorijas, kurām ir obligāti jātiek iekārtotām, pirms īstenojas jebkāds iespējams esošās dzīvotnes apdraudējums. Proti, kā tika norādīts, esot droši zināms, ka jaunās dzīvotņu teritorijas jau būs pilnībā izveidotas, pirms ārpus tām varētu rasties jebkāds apdraudējums. RTAĪP noteikumos ietvertais pakāpeniskums, kā arī uzraudzības un pielāgošanas momenti ļaušot jebkurā brīdī noteikt šī plāna faktisko ietekmi un nodrošināt, ka starpposms neradīs nekādu ekoloģisku regresiju.

28 Uzskatot, ka abu tās izskatīšanā esošo lietu atrisinājums ir atkarīgs no Dzīvotņu direktīvas normu interpretācijas, *Raad van State* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu, kura formulējums abās lietās ir identisks:

"Pašvaldības RTAĪP iever pilsētbūvniecības noteikumus, kuros ir saistoši paredzēts, ka teritoriju (kas, konkrētāk, tiks izmantotas jūras ostas un ar ūdens ceļu izmantošanu saistītu uzņēmumu, loģistikas parka, ūdens ceļu infrastruktūras un transporta un satiksmes infrastruktūras vajadzībām), kur atrodas dabas vērtības (tāda dabiskas dzīvotnes veida vai sugas dzīvotnes areāls, kura dēļ ir noteikta attiecīgā īpaši aizsargājamā teritorija), attīstība, kas labvēlīgi ietekmē attiecīgo īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzības mērķus, ir iespējama tikai pēc ilgtspējīgas dzīvotnes iekārtošanas dabas pamatnes teritorijās (kas ir noteiktas *Natura 2000* teritorijā) un pēc tāda Flandrijas valdības lēmuma pieņemšanas – iepriekš saņemot par dabas aizsardzību atbildīgās Flandrijas administrācijas atzinumu, ar ko tiek konstatēti panākumi dabas pamatnes teritoriju ilgtspējīgā iekārtošanā, – kuram ir jābūt ietvertam pieteikumā būvatļaujas saņemšanai iepriekš minēto izmantošanas mērķu īstenošanai.

Vai šie pilsētbūvniecības noteikumi ar tajos paredzēto pozitīvo dabas pamatnes teritoriju attīstību var tikt ņemti vērā, nosakot iespējamo būtisko ietekmi un/vai veicot atbilstošu novērtējumu Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē, vai arī šie pilsētbūvniecības noteikumi var tikt uzskatīti tikai par "kompensācijas pasākumiem" Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punkta izpratnē, ciktāl ir izpildīti šīs tiesību normas nosacījumi?"

29 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2015. gada 18. septembra lēmumu lietas C-387/15 un C-388/15 rakstveida, mutvārdu procesā un sprieduma taisīšanai tika apvienotas.

Par prejudiciālo jautājumu

30 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Dzīvotņu direktīvas 6. panta noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka plānā vai projektā, kas nav tieši saistīts ar Kopienā nozīmīgu teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, ietverti pasākumi, ar kuriem ir paredzēts pirms negatīvas ietekmes uz tajā sastopamo dabiskas dzīvotnes veidu rašanās nākotnē izveidot šāda veida areālu, kas tomēr tiks pabeigts pēc minētās teritorijas viengabalainības iespējamā apdraudējuma būtiskā rakstura novērtējuma, atbilstoši šī panta 3. punktam var tikt ņemti vērā šajā novērtējumā, vai arī šie pasākumi ir jākvalificē kā "kompensācijas pasākumi" minētā panta 4. punkta izpratnē.

31 Vispirms ir jāatgādina, ka ar Dzīvotņu direktīvas 6. pantu dalībvalstīm tiek noteikta virkne pienākumu un specifisku procedūru ar mērķi, kā izriet no šīs direktīvas 2. panta 2. punkta, nodrošināt dabisko dzīvotņu, it sevišķi īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai attiecīgā gadījumā atjaunošanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 11. aprīlis, *Sweetman* u.c., C-258/11, EU:C:2013:220, 36. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

32 Dzīvotņu direktīvas 6. panta normas ir jāinterpretē kā loģiski saistīts veselums, ņemot vērā šajā direktīvā paredzētos aizsardzības mērķus. Faktiski šī panta 2. un 3. punkta mērķis ir nodrošināt vienādu aizsardzības līmeni dabiskajām dzīvotnēm un sugu dzīvotnēm, kamēr minētā panta 4. punkts

ir tikai norma, kurā ir ietverta atkāpe no minētā panta 3. punkta otrajā teikumā minētās normas (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

33 Tādējādi ar minētās direktīvas 6. pantu pasākumi tiek iedalīti trīs kategorijās, proti, aizsardzības pasākumi, prevencijas pasākumi un kompensācijas pasākumi, kas ir paredzēti attiecīgi šī panta 1., 2. un 4. punktā.

34 Pamatlietās Antverpenes ostas pārvalde un Beļģijas valdība uzskata, ka RTAĪP ietvertie pilsētbūvniecības noteikumi ir aizsardzības pasākumi Dzīvotņu direktīvas 6. panta 1. punkta izpratnē. Šī valdība domā, ka uz šādiem pasākumiem, iespējams, varētu attiekties šī panta 2. punkts.

35 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 1. panta e) punktu dabiskas dzīvotnes aizsardzības statusu uzskata par "labvēlīgu", it īpaši, ja tās dabiskās izplatības areāls un teritorijas, ko tā aizņem šā areāla robežās, ir stabili vai paplašinās un pastāv un, iespējams, ka arī tuvākajā laikā pastāvēs dzīvotnei raksturīgā struktūra un funkcijas, kas ir vajadzīgas, lai tā ilglaicīgi saglabātos.

36 Šajā kontekstā Tiesa jau ir atzinusi, ka šīs direktīvas normu mērķis ir veicināt to, lai dalībvalstis noteiktu atbilstošus aizsardzības pasākumus dabisko dzīvotņu veidu apdzīvoto teritoriju ekoloģisko iezīmju saglabāšanai (spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, *Sweetman* u.c., C-258/11, EU:C:2013:220, 38. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

37 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa ir konstatējusi, ka RTAĪP liktu izzust tostarp kopumā 20 hektāriem attiecīgajā *Natura 2000* teritorijā ietilpstošo plūdmaiņu dubļu un smilšu sanesu un plūdmaiņu purvāju.

38 Līdz ar to ir jāievēro, pirmkārt, ka šīs tiesas veiktie faktu konstatējumi uzrāda, ka pasākumos, uz kuriem attiecas pamatlieta, ir paredzēta tostarp šīs teritorijas daļēja izzušana. No tā izriet, ka šādi pasākumi nevar būt pasākumi, ar kuriem tiek nodrošināta šīs teritorijas aizsardzība.

39 Otrkārt, runājot par prevencijas pasākumiem, Tiesa jau ir atzinusi, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta normas ļauj sasniegt būtisko vides kvalitātes saglabāšanas un aizsardzības mērķi, tostarp dabisko dzīvotņu, kā arī savvaļas faunas un floras aizsardzību, un ar to ir noteikts vispārējas aizsardzības pienākums, ar kuru ir jānovērš [dabisko dzīvotņu] noplicināšana, kā arī traucējumi, kas varētu būtiski ietekmēt šīs direktīvas mērķus (spriedums, 2010. gada 14. janvāris, *Stadt Papenburg*, C-226/08, EU:C:2010:10, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Tādējādi prevencijas pasākums minētās direktīvas 6. panta 2. punktam atbilst tikai tad, ja tiek garantēts, ka tas neizraisīs nekādu traucējumu, kas varētu būtiski ietekmēt šīs pašas direktīvas mērķus, it īpaši tajā izvirzītos aizsardzības mērķus (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 41. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

41 No tā izriet, ka tādos apstākļos kā pamatlietā Dzīvotņu direktīvas 6. panta 1. un 2. punkts nav piemērojami.

42 No tā izriet, ka tiesiskie apstākļi, kas ļauj atbildēt uz uzdoto jautājumu, ir jāsašaurina līdz šīs direktīvas 6. panta 3. un 4. punktam.

43 Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā ir paredzēta novērtējuma procedūra, kuras mērķis ir ar iepriekšējas pārbaudes palīdzību nodrošināt, lai atļauja īstenot plānu vai projektu, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, bet kas var to būtiski ietekmēt, tiktu izsniegta tikai tad, ja ar to netiks apdraudēta attiecīgās teritorijas viengabalainība (spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, *Sweetman* u.c., C-258/11, EU:C:2013:220, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

44 Minētajā tiesību normā tādējādi ir paredzēti divi posmi. Pirmajā posmā, kas ir minēts šīs pašas tiesību normas pirmajā teikumā, ir paredzēts pienākums dalībvalstīm veikt atbilstošu plāna vai projekta ietekmes uz aizsargātu teritoriju novērtējumu, ja pastāv iespējamība, ka šis plāns vai projekts šo teritoriju būtiski ietekmēs (spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, *Sweetman* u.c., C-258/11, EU:C:2013:220, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

45 Konkrēti, ja plāns vai projekts, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs teritorijas apsaimniekošanai, varētu ietekmēt tās aizsardzības mērķus, tad tas ir jāuzskata par tādu, kas var šo teritoriju būtiski ietekmēt. Minētā riska izvērtēšana ir jāveic, it īpaši, ņemot vērā attiecīgās teritorijas, uz kuru attiecas šāds plāns vai projekts, specifiskās iezīmes un vides apstākļus (spriedums, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 20. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

46 Otrajā posmā, kas ir minēts Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā un kas tiek īstenots pēc minētā atbilstošā novērtējuma veikšanas, atļaujas izsniegšana šādam plānam vai projektam tiek ierobežota ar nosacījumu, ka ar to nedrīkst tikt apdraudēta attiecīgās teritorijas viengabalainība, izņemot gadījumu, kad ir jāpiemēro šī panta 4. punkta noteikumi.

47 Tiesa tātad ir atzinusi, ka, lai netiktu apdraudēta teritorijas kā dabiskas dzīvotnes viengabalainība Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otrā teikuma izpratnē, ir jāsaglabā tās labvēlīgas aizsardzības statuss, kas nozīmē ilgstoši saglabāt attiecīgajai teritorijai raksturīgās iezīmes, kuras ir saistītas ar tāda dabiskās dzīvotnes veida sastopamību, kura saglabāšanas mērķis ir bijis pamats šīs teritorijas iekļaušanai Kopienā nozīmīgu teritoriju šīs direktīvas izpratnē sarakstā (spriedums, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 21. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

48 Konkrētāk, runājot par atbildi, kas ir jāsniedz uz uzdoto jautājumu, pirmkārt, ir jāatgādina, ka 2014. gada 15. maija spriedumā *Briels* u.c. 29. punktā (C-521/12, EU:C:2014:330, 29. punkts) Tiesa ir paudusi uzskatu, ka projektā paredzētie aizsardzības pasākumi nolūkā kompensēt projekta radīto negatīvo ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju nevar tikt ņemti vērā, veicot minētā 6. panta 3. punktā paredzēto šī projekta ietekmes novērtējumu.

49 Ir tiesa, ka pamatlietās apstākļi nav identiski apstākļiem, kas bija pamatā lietai, kurā tika taisīts 2014. gada 15. maija spriedums *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330), jo šajās lietās paredzētos pasākumus ir paredzēts pabeigt pirms apdraudējumu īstenošanās, turpretim lietā *Briels* u.c. pasākumiem bija jātiek pabeigtiem pēc minēto apdraudējumu īstenošanās.

50 Tomēr Tiesas judikatūrā ir ticis uzsvērts, ka saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu veiktais novērtējums nedrīkst būt nepilnīgs un tajā ir jābūt ietvertiem pilnīgiem, precīziem un galīgiem konstatējumiem un secinājumiem, kas spēj kliedēt jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo aizsargājamo teritoriju (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

51 Šajā ziņā saskaņā ar minēto 6. panta 3. punktu veicamais plāna vai projekta ietekmes uz attiecīgo teritoriju atbilstošs novērtējums ir saistīts ar prasību, lai, ņemot vērā šajā jomā pieejamās labākās zinātnes atziņas, tiktu apzināti visi attiecīgā plāna vai projekta aspekti, kas paši par sevi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt šīs teritorijas aizsardzības mērķus (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 49. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

52 Turklāt parasti nākotnē paredzētas jaunas dzīvotnes izveides ar nolūku kompensēt to, ka tiek zaudēta šī paša dzīvotnes veida platība un kvalitāte aizsargājamā teritorijā, iespējamā pozitīvā ietekme ir grūti paredzama un katrā ziņā būs redzama tikai pēc vairākiem gadiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 32. punkts).

53 Otrkārt, Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā ir ietverts arī piesardzības princips, un tas ļauj efektīvi novērst paredzēto plānu vai projektu radītos aizsargājamo teritoriju viengabalainības apdraudējumus. Mazāk stingrs atļaujas izsniegšanas kritērijs par to, kas ir izteikts šajā tiesību normā, nevar nodrošināt tikpat efektīvu šajā tiesību normā izvirzītā šo teritoriju aizsardzības mērķa īstenošanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 48. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

54 Šī principa piemērošana, īstenojot šīs direktīvas 6. panta 3. punktu, ir saistīta ar prasību kompetentajai valsts iestādei novērtēt projekta ietekmi uz attiecīgo teritoriju, ievērojot šīs teritorijas aizsardzības mērķus un ņemot vērā minētajā projektā iekļautos aizsardzības pasākumus, kuru mērķis ir novērst vai samazināt iespējamo tieši izraisīto kaitīgo ietekmi attiecībā uz minēto teritoriju, lai nodrošinātu, ka netiek apdraudēta tās viengabalainība (spriedums, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 28. punkts).

55 Šajā gadījumā, pirmkārt, attiecīgās *Natura 2000* teritorijas apdraudējums ir droši zināms, jo iesniedzējtiesa to ir varējusi izteikt kvantitatīvi. Otrkārt, dabas pamatnes teritorijas attīstības izraisītie ieguvumi jau ir tikuši ņemti vērā, veicot novērtējumu un uzrādot, ka minētā teritorija netiek apdraudēta būtiski, lai gan šo teritoriju attīstības rezultāts nav zināms, jo tā vēl nav pabeigta.

56 Līdz ar to apstākļi pamatlietās un apstākļi, kas bija pamatā 2014. gada 15. maija sprieduma *Briels* u.c. (C-521/12, EU:C:2014:330) pasludināšanai, ir līdzīgi, ciktāl tajās plāna vai projekta ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējuma veikšanas brīdī ir tikusi izmantota identiska premisa par nākotnes ieguvumiem, kas mazinās šai teritorijai radītā būtiskā apdraudējuma ietekmi, lai gan minētie attīstības pasākumi nav pabeigti.

57 Treškārt, ir jāuzsver, kā tika atgādināts šī sprieduma 32. punktā, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta formulējumā nav ietverta nekāda norāde uz jēdzienu "ietekmes mazināšanas pasākums" vai tamlīdzīgu jēdzienu.

58 Šajā ziņā, kā Tiesa jau ir norādījusi, Dzīvotņu direktīvas 6. pantā paredzēto aizsardzības pasākumu lietderīgās iedarbības mērķis ir novērst, ka, izmantojot tā sauktos "ietekmes mazināšanas" pasākumus, kas patiesībā atbilst kompensācijas pasākumiem, kompetentā valsts iestāde apietu šajā pantā izklāstītās īpašās procedūras, saskaņā ar tā 3. punktu izsniedzot atļaujas projektiem, ar kuriem tiek apdraudēta attiecīgās teritorijas viengabalainība (spriedums, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 33. punkts).

59 No tā izriet, ka uz tādu plānu vai projektu negatīvo ietekmi, kuri nav tieši saistīti ar īpaši aizsargājamu dabas teritorijas teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai un ietekmē tās viengabalainību, Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta piemērošanas joma neattiecas.

60 Runājot par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu, ir jāatgādina, ka, būdama tiesību norma, kurā ir ietverta atkāpe no Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā izteiktā atļaujas izsniegšanas kritērija, šī tiesību norma ir jāinterpretē šauri (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 73. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra) un tā var tikt piemērota tikai pēc tam, kad plāna vai projekta ietekme ir tikusi analizēta atbilstoši minētā 3. punkta normām (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

61 Lai noteiktu iespējamo kompensācijas pasākumu raksturu, attiecīgās teritorijas apdraudējums ir jānoskaidro precīzi. Ņemot vērā ar attiecīgo teritoriju saistītos aizsardzības mērķus, zināšanas par šo ietekmi ir obligāts priekšnoteikums minētās direktīvas 6. panta 4. punkta piemērošanai, jo, ja šie fakti nav zināmi, nevar tikt izvērtēts neviens šīs atkāpi ietverošās tiesību normas piemērošanas nosacījums. Iespējamo sevišķi svarīgo sabiedrības interešu un mazāk kaitējošo alternatīvo risinājumu pastāvēšanas

pārbaude faktiski prasa to un apsvērtā plāna vai projekta radītā iespējamā minētās teritorijas apdraudējuma savstarpēju izsvēršanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 14. janvāris, *Grüne Liga Sachsen* u.c., C-399/14, EU:C:2016:10, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

62 Atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktam gadījumā, ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju saskaņā ar šīs direktīvas 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, un nav arī alternatīvu risinājumu, attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību.

63 Tādējādi kompetentās valsts iestādes šajā kontekstā atļauju saskaņā ar minētās direktīvas 6. panta 4. punktu var piešķirt tikai tad, ja ir izpildīti tajā paredzētie nosacījumi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 15. maijs, *Briels* u.c., C-521/12, EU:C:2014:330, 37. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

64 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz jautājumu ir jāatbild, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka plānā vai projektā, kas nav tieši saistīts ar Kopienā nozīmīgu teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, ietverti pasākumi, ar kuriem ir paredzēts pirms negatīvas ietekmes uz tajā sastopamo dabiskas dzīvotnes veidu rašanās nākotnē izveidot šāda veida areālu, kas tomēr tiks pabeigts pēc minētās teritorijas viengabalainības iespējamā apdraudējuma būtiskā rakstura novērtējuma, nevar tikt ņemti vērā šajā novērtējumā. Šādus pasākumus attiecīgā gadījumā par "kompensācijas pasākumiem" šī panta 4. punkta izpratnē varētu kvalificēt tikai tad, ja būtu izpildīti tajā izteiktie nosacījumi.

Par tiesāšanās izdevumiem

65 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka plānā vai projektā, kas nav tieši saistīts ar Kopienā nozīmīgu teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, ietverti pasākumi, ar kuriem ir paredzēts pirms negatīvas ietekmes uz tajā sastopamo dabiskas dzīvotnes veidu rašanās nākotnē izveidot šāda veida areālu, kas tomēr tiks pabeigts pēc minētās teritorijas viengabalainības iespējamā apdraudējuma būtiskā rakstura novērtējuma, nevar tikt ņemti vērā šajā novērtējumā. Šādus pasākumus attiecīgā gadījumā par "kompensācijas pasākumiem" šī panta 4. punkta izpratnē varētu kvalificēt tikai tad, ja būtu izpildīti tajā izteiktie nosacījumi.

[Paraksti]